

Iz S — na Notranjskem. „Novice“, ki rade nanznanjate svetu slavne dela, povejte tudi nekaj od tacih, za ktere imajo biti posebno Pivčani hvaležni. Dobroznani gospod Janez Kalister, Slavničan po rojstvu, zdaj v Terstu stanujoč, se je do svojih ubogih rojakov z milim sercom in dobrotljivimi rokami obrnil. Naredil je namreč 6. dan t. m. dva zavoda ali dve štiftengi: 1750 gold. je v 4½ percentnih obligacijah v povzdigo živinoreje, 1750 gold. v ravno takih obligacijah pa v pospeh sadjoreje za slavinsko faro naložil. Na dan sv. Janeza Nepomučana se bo vsako leto iz obrest (činžev) podarjenih obligacij 50 svetlih tolarjev po goldinarji in pol nov. dn. v Slavini med najboljše živinorejce, v sv. Marjeti pa ravno toliko in ravno tacih tolarjev med najboljše sadjorejce tudi v Slavini tako razdelilo, da bo najboljši živino-in sadjorejec 20 tolarjev, prvi za njim 10 tolarjev dobil, čvetero družih najboljših za temi bo pa po 5 tolarjev pri vsaki delitvi prijelo. Razdelilo se bo tako vsako leto 50 tolarjev ali 75 gold. med take gospodarje, ki so najboljše junice izredili, 50 tolarjev ali 75 gold. pa med najboljše sadjorejce slavinske fare. Na noge toraj, slavinski farani, sreča vas išče, poprimite se živino- in sadjoreje! Časi so že zdaj hudi, še hujši utegnejo priti! Zasluzka čedalje bolj pomanjkuje. S živino- in sadjorejo zamorete sebi in svojim otrokom k časni sreči pripomoči ali vsaj se tudi v hudih letinah pošteno ohraniti. Poglejte, koliko lepih krajcarjev si pridni sadjorejci košanske doline za samo sadje vsako leto pridobijo, v tem ko vi le tožite, da ni nobenega zasluzka ali da so slabe letine, zraven pa svoje gmajne puste pušate. Kdaj nek se bote že zdramili in bote jeli gmajne deliti, iz svojih lastnih delov pa potem senožeti si napravljati, ali jih saj z sadunosnim drevjem nasajati? Če vas pa sadje, ki ga bodo še le vaši otroci ali unuki oživali, dosti ne mika, ali vas ne bodo svetli sreberni tolarji mikali, ki jih morete za premije dobiti? O pač se ne morete dosti svojemu verlemu rojaku zahvaliti, da vas k pridni živino-in sadjoreji tako močno spodbada. Ravno ta dobri gospod je tudi lani in predlanskim za olepšanje svoje rojstne farne cerkve po 50 gold. pripomogel, in kakor on je tudi usmiljena gospá leta 1858 zavod ali štiftengo naredila, po kateri ubogi koške in slavinske vasi po 26 gold. 25 kr. n. d. vsako leto dobivajo; zdaj pa je namenila v čast Božjo in ljudém v zaslužek v Kočah namesto dozdanje premajhine podružinske cerkve novo večjo zgolj na svoje stroške postaviti. „Bog plati gospodu in gospé tolike dobrote!“ — doní iz serc slavinskih faranov, s kterimi sta si pri njih najdražji spominek postavila. A. P.

Iz Ljubljane. Gosp. Fr. Cegnar nam je pisal, da se njegove pesmi že tiskajo in sicer v Celjovcu pri Leonu; v kakih 6 tednih bodo gotove. Naročnikov se je nabralo okoli 700. — V posvečenje Radeckovega spominka, ki se bo v Ljubljani odkril na sv. Jožefa dan, so nemške bukvice ravno na svetlo prišle in se vezaue v vseh tukajšnih bukvarnicah kakor tudi v bukvoveznici Gerber-jevi po 20 kr. nov. dn. dobivajo pod naslovom: „Krain und Radetzky“, spisal dr. H. Costa. Donesek teh bukvic, ki popisuje razmere slavnega maršala do krajske dežele od leta 1797 do njegove smerti, bo gosp. pisatelj podaril zakladu krajskih invalidov.

Iz Ljubljane. Tukajšna cukrarnica, nekdanj zlo sloveča, ki je predlanskim pa na kant prišla, se pod poprejšnim gospodarstvom menda ne bo več začela, čeravno je na novo spet sozidana in z mašinami oskerbljena; uradnikom in drugim je bila unidan služba s trimesično plačo odpovedana. Ako se ne bo cukrarnica kak drugač začela, je to največja nesreča za delavce, ki imajo veliko otrok, kruha pa malo. — Od več krajev slišimo, da z ozimino na polji žalostno stoji, zlasti reži se tu in tam celó nič ne vidi. Da bi se le stari prigovor „Božični dež pride po reži“ letos povsod ne spolnil! Začetek letošnje zime, pa tudi vés nje pretek

je bil res tako slab za polje, da ni čuda, ako bi se ozimina mogla zdaj nadomestiti z jarino; al kakošna nesreča bo to spet za kmetijstvo, ktero si že več let ne more na bolje pomagati. Sv. Gregor — prvi pomladanski dan po kmečki pratiki — nam je prinesel 9 stopinj mraza! Za zgodnjo sadje je sicer to vreme dobro, da zaderžuje v drevesih prehitro poganjanje.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Dva nova cesarska patenta od 5. t. m. je oklical državni zakonik zastran pomnoženja državnega svetovavstva. Prvi patent določuje, da se sedanje državno svetovavstvo bo pomnožilo: z nadvojvodi cesarskimi, višjo duhovno, vojaško in civilno gospôdo in pa z 38 poslanci deželnih zborov, ki bojo kot izredni svetovavci brez plačila od časa do časa poklicani na Dunaj v državno svetovavstvo, kjer se jim bojo v posvêt izročili: državni dohodki in stroški za prihodnje leto, pretres državne rajtenge preteklega leta in pa državnega dolgá, imenitniše osnove novih ces. postav in pa predlogi deželnih zborov; sami po sebi kake nove postave sprožiti pa ne smejo. Od deželnih zborov izvoljeni in od Njih Veličanstva poterjeni svetovavci ostanejo 6 let v tem opravilvu; vsi drugi so izvoljeni za vse žive dni. Kako imajo deželni zbori voliti svoje poslance v ta zbor, bo pozneje določeno. Ogerska dežela jih bo poslala 6, Česka, Galicija, Erdeljska, Tirolska z Vorarlberško vsaka po 3, Lombarško-Beneška, Horvaška in Slavonska, Avstrija pod Anižo, Marska in Serbska z temeškim Banatom po 2, vse druge dežele pa le po enega, teržaško mesto tudi enega. — Ker pa deželni zbori (deželne namestnije) še niso ustanovljene, in ker ima prvi zbor pomnoženega državnega svetovavstva že prihodnjega mesca maja biti, da bo po cesarskem ukazu se posvetoval o državnih dohodkih in stroških za leto 1861, bo presvitli Cesar sam izvolil svetovavce iz različnih dežel, ki se mu bojo po njih stanu in njih lastnostih za to pripravni zdeli. — Vradni dunajski časnik „Wiener Zeitg.“ pravi, da ta patent zaznamuje „zadni kamen“ novega državnega poslopja, kterega podlaga bojo županije po novi osnovi, vmes pa deželne namestnije.

— Cesarski patent od 26. p. m. oklicuje novo postavo zastran burz in mešetarstva za blago, ki bo moč zadobila 1. dan prihodnjega mesca in je veljavna za vse cesarske dežele razun vojaške granice. Burze so shodiša ali zbirališa tergovcov ali pa mešaterjev, kjer se barantá za to ali uno blago. Take shodiša so za kupčijstvo imenitne. V našem cesarstvu so dosihmal le 3 take burze: na Dunaji, v Terstu in v Benetkah. Na Dunaji je zraven burze za blago tudi burza za dnar, ktera, kakor zapisnik „kursov na Dunaji“ kaže, vsaki dan razun nedelj in praznikov barantá z obligacijami in drugim papirnatim dnarjem. Po novi postavi se smejo vprihodnje v vsaki deželi v poglavnem mestu pa tudi v drugih za kupčijstvo imenitnih mestih, kjer je kakošna kupčijska zbornica, take burze za blago napraviti, nad kterimi ima deželno poglavarstvo čuti. Nova postava določuje vse na drobno, kar se tiče burzne naprave.

— Gerde reči gazijo zdaj na dan, ktere kažejo, da smo imeli v poslednji laški vojski res nesrečo na vse strani. Ne le da smo zgubili vojakov in deželo, še hude goljufije so se godile v oskerbní armade z živežem in drugimi potrebinami. Priča tega je ces. podmaršal baron Eynatten, kteremu je bilo v lanski laški vojski celo oskerbništvo armade izročeno in ki je to opravilo tako nezvesto opravljaj, da se je ponoči od 7. do 8. t. m. v zaporu sam obesel z motozom, ki ga je od svoje ulanske uniforme odparal. Že dolgo dolgo je letil sum na-nj, da je cesarsko kaso strašno — pravijo za več kot 1 milijon goldinarjev — okradel, al tako zvito je svojo goljufijo opravil, da ni ne le po vojski

še posebno pohvaljenje prejel, temuč da se je, ko se je na Dunaji le od dné do dné več šepetalo od grozne sleparije, se celó prederznil sam k vojaški sodni it, in je terjal, naj se njegovo opravištvo v laški vojski podverže preiskavi. To se je tudi zgodilo. Kmali pa se je po natanjčni preiskavi najdlo, da je mož velikih goljufij kriv, in zato so ga zaperli; v zaporu pa je, kakor smo gori rekli, sam konec storil svojemu življenju. Preden se je obesel, je pisal pismo, v katerem hudo razžaljenega cesarja za odpušenje prosi in marsikaj odkriva, kar bo luč prižgalo, zvediti še več nezvestnikov, ki so ž njim vred veliko sleparstvo uganjali. In že so pretekli petek zaperli prvega vodja dunajske kreditnice in sicer zlo imenitnega žl. gosp. Richter-ja, kar sum izbuja, ker je bila v lanski laški vojski kreditnica od vlade same izvoljena, naj pri nakupovanji provianta in družih potrebštin vladi pomaga, da Richter berž ko ne utegne deležnik biti velike baron Eynatten-ove goljufije. Kreditnica sama pa ni pri teh hudodelstvih nikakor zapletena, ker berž ko je zvedila, da so njenega vodja zaperli, je očitno razglasila, da so vse nje opravila v najboljem redu, in če je nje prvi vodja (ki je imel službo s 40.000 gld. na leto) se kakor koli pregrešil, je to vse sam na svojo roko storil. — Vse pazi zdaj na to, kar bojo daljne preiskave še na dan prinesle in koliko družih deležnikov še ima ta velika goljufija.

— 8. dan t. m. so prišli judovski poslanci iz Českega, serbske Vojvodine in Banata se zahvalit Njih Veličanstvu za podeljene posestvine pravice.

— V prvi polovici letošnjega šolskega leta je bilo na dunajskem vseučilišču 2500 učencov: 211 bogoslovcov, 1066 pravoslovcov, 535 učencov zdravstva, 240 pa modroslovja; apotekarskega se jih je učilo 133.

Iz Tersta. Časnik „Osserv. Triest.“ je razglasil pastirski list od 19. p. m., v katerem svetli veliki škof in knez goriški z nadušeno besedo zagovarjajo pravice papeževe.

Koroško. V Celovcu je umrl 6. dan t. m. visokoučeni baron G. Ankershofen v 65. letu svoje starosti; zlasti za zgodovino koroške dežele si je rajniki pridobil velike zasluge.

Ogersko. V Kun-Szent-Mikloškem okraji so zasledili družbo 10 do 12 ljudi, ki so bankovce ponarejali. Bankovcov po 5 gold. so že nekoliko med ljudstvo spravili, in ravno so začeli plošo napravljati za ponarejanje bankovcov po 100 gld.

Galicija. V Krakovi se je snidlo unidan 200 kmetovavcov, ki so se posvetovali o napravi asekuracijne družbe zoper ogenj za Galicijo. Izvolili so odbor, ki naj osnuje postave in dovoljenje prosi za napravo nove asekuracije.

Laško. Minister Cavour je odgovoril na zadnjič omenjene pismi francozke vlade. Mirno dokazuje Napoleonu, da se sardinska vlada ne more zastran srednje Italije v to udati kar francozka od nje terja. „Ljudstvo naj samo odgovori, česar želi, — in kar bo ono reklo, temu se sardinska vlada ne more in se tudi ne sme zoperstaviti. Ako ljudstvo srednje Italije reče, da hoče združeno biti z Sardinijo, bo sardinska vlada ta glas sprejela“ — to je, tudi zoper voljo francozke vlade. Zavolj Savoje in Nice je Cavour, ki je blezo tako prebrisana glava kakor Napoleon, cesarja lepo s hvaležnostjo sardinsko pomazilil, potem pa spet rekel: „Tudi to ljudstvo naj samo izgovori, česar želi, in če reče, da se hoče od nas odcepiti, kar nam ne bo ljubo, se vendar ne bomo zoperstavljali zoper voljo njegovo“. Da ta odgovor Napoleonu ni nič po volji, je očitno, in gotovo je, da so v Parizu zlo hudi na Cavour-ja. Kakošen tern v peti je francozki vladi tista Cavour-jeva beseda: „ljudstvo naj samo govori, česar želi“ se vidi iz tega, da je kmali potem prišel v francozkem časniku „Constitut.“ sostavek, ki si prizadeva dokazati, kdaj je glasovanje ljudstva na pravem mestu, kdaj pa ne. Kako bota Napoleon in

Cavour to štrečno izmotala, zdaj radovedno vsak pričakuje. Turinski časnik pravi, da 14. dan t. m. bo srednja Italija s Sardinijo zedinjena, — in potem naj pride glasovanje Savojev in Ničanov na versto, kateremu se pa, kakor smo gori rekli, francozka vlada še zlo zoperstavlja. Ker se boji, da bi ji ne spodletelo, terdi, da ima od leta 1793 že pravico do Savoje. — Tako stojé zdaj te reči. 1. aprila ima cela sardinska armada za vojsko pripravljena na nogah biti; minister vojaštva je razun unih 27 milijonov, ki jih je za vojsko pred enim tednom prejel, zdaj spet dobil novih 12 milij. frankov. — Kaj pravijo druge velike vlade k vsemu temu, se še zmiraj nič ne vé; v angležkem državnem zboru se začanja misel izbujevati, da bi se ne splačalo, zavoljo Savoje vojsko začeti s Francozom.

Iz Rima. „Armonia“ piše, da rimska vlada pripravlja memorandum v podobi pastirskega lista, v katerem sardinskemu kralju žuga z izdružbo (panom), ako si prilasti Romagnano. — Kakor leta 1848 ne sme nobeden v Rimu očitno cigar kaditi; kdor kadí, ne veljá za pravega Laha in ni napada varen.

Napolitansko. Vlada je zasledila zaroto, ki je hotla 1. dan t. m. punt vneti. 100 takih ljudi je dala zapreti.

Serbija. Popotni iz Bosne pripovedujejo, da na več krajih je turška armada se pomaknila do meje serbske. — Od druge strani se piše, da ste francozka in angležka vlada sultanu obljubile, mu varovati njegove pravice do Srbije in Moldave in Vlahije, ako bi se utegnili tukaj kak vihar vneti zoper Turčijo. — Da francozka vlada res ni dobra serbski, se vidi iz tega, da francozki konsul ob godu kneza Miloša 3. dan t. m. ni okinj svojega stanovanja razsvetlil; ljudstvo je bilo za tega voljo tako hudo, da mu bi bilo vse šipe pobilo, ako bi ne bila serbska policija tega ubranila.

Odperto pisemce g. A. B. na Gorenskem: Spet ste po svoji stari navadi zamermrali, da so „Novice“ opustile naznaniti, da so dvakrajcarji ob novem letu ob veljavo prišli. Al, dragi naš godernjač! spet ste jo napéno zagodli. Vzemite 31. list lanskega leta v roke, berite, kar stoji zapisanega na strani 237 v versti 24., 25. in 26. od spodej, in vidili bote, da „Novice“ ničesa ne pozabijo povedati, kar je ljudém treba vediti. Desetkrat se pa le v mlinu govorí. Ako ste tako kratkega spomina, da pozabite kar ste brali, damo vam ta-le svet: Na hišne duri zapišite si s kredo prav debelo, česar želite, da ne pozabite; samo to varite, da Vam kdo napiska ne izbriše, sicer bi bile spet „Novice“ tega krive in nazadnje bi Vam mogle še one škodo pozabljenih reči povračati!

Kursi na Dunaji

10. marca 1860.

v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacije od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 . g. 102.—
v novem dnar. po 100 g. g. 65.25	4½% Teržaški lozi po 100 „ 127.—
5% nar. posojilo od l. 1854 „ 77.60	5% Donavsko-parabrod-
5% metalike 69.50	ski po g. 100 . . . . . 103.—
4½% „ . . . . . 61.—	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 84.—
4% „ . . . . . 54.—	Knez Salmovi po g. 40 „ 38.50
3% „ . . . . . 41.—	Knez Palfyovi po g. 40 „ 39.50
2½% „ . . . . . 35.—	Knez Claryovi po g. 40 „ 37.—
1% „ 13.50	Knez St. Genoisovi po g. 40 „ 37.—
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgrätz. po g. 20 „ 22.50
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinovi po g. 20 „ 27.75
5% doljno - avstrijske g. 89.50	Grof Keglevičevi po g. 10 „ 16.—
5% ogerske 72.25	Budimski . . . po g. 40 „ 37.25
5% horvaške in slavonske „ 70.50	Denarji.
5% krajske, štajarske,	Cesarske krone . . . . g. 18.15
koroške, istrijske „ 86.—	Cesarski cekini . . . „ 6.27
Deržavni zajemi z lotrijami	Napoleondori (20 frankov) „ 10.63
Zajem od leta 1834 po 250 „ 390.—	Souvraindori 18.35
„ „ „ 1834 petink. „ 390.—	Ruski imperiali 10.82
„ „ „ 1839 . . . . . 123.75	Pruski Fridrikdori 11.30
„ „ „ 1839 petink. „ 120.—	Angleški souvraindori 13.30
4% narodni od leta 1854 „ 104.50	Louisdori (nemški) 10.82
Dohodkine oblig. iz Komo „ 16.25	Srebro (azijsko) 32.75